

# SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁPAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

**BETEGH PAL**

FELELŐS SZERKESZTŐ:

**DERÉKI ANTAL**

FŐMUNKATÁRS:

**FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS**

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a köziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyit-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

## Kossuth Ferenc beszéde.

Kossuth Ferenc kereskedelmi minisztert a függetlenségi párt vezérét e hó 16-án, hatvanhetedik születésnapja alkalmából, a függetlenségi és 48-as párt 53 képviselője és elnökeiből álló küldöttség üdvözölte. A küldöttség üdvözlését Thali Kálmán a párt tiszteletbeli elnöke tolmácsolta, kinek beszédére Kossuth Ferenc a következő jelentős politikai tartalmú választ adta:

Tisztelt barátaim! Igen nagy megtiszteltetésnek tekintem azt, hogy ily nagy számmal voltatok szívesek idejönni és velem lenni akkor, amikor átléptem hatvanhetedik életévemnek küszöbét. Az én politikai családom áll itt körülöttem. (Hosszantartó lelkes éljenzés), az a család, amelynek kebelén belül születtem és amelynek kebelén belül akarok meghalni. Mert bármit hozzon is sorsunk, én függetlenségi ember voltam, vagyok és maradok. (Lelkes éljenzés.)

Az az életkor, amelyet megértem, nagy kor és súlyos teherként nehezedik vállaimra. E terhet növeli még gyarló egészségi állapotom is, de azért van elég erő ebben a kézben, hogy azt a zászlót, amelyet a ti hü ségetek rám bízott, magasra emelve hordozzam e hazában. (Éljenzés.) És legyek én miniszter, vagy legyek egyszerű tagja a képviselőháznak, mindig függetlenségi ember maradok, mint ahogyan függetlenségi miniszter vagyok. (Éljenzés.)

Volt idő, mikor a függetlenségi pártnak szerepe könnyű volt. Könnyű volt és dicsőségteljes, mert e szerep a következő volt: Hirdetni a magasztos elveket, fékentartani a garázdálkodó kormányokat és föntartani a nemzetben az eszmék iránt való vágyódást, azért, hogy ha jön majd kellő idő, a nemzet ne feledkezzék meg arról, hogy a magyar hazának százados vágyódását az akkor élő nemzedéknek teljesíteni kell. De az idők változtak. A függetlenségi pártból a nemzet bizalma, többséget alkotott és a többségnek vannak bizonyos elháríthatatlan kötelességei. Vannak ilyen kötelességei, (Igaz, úgy van!) ha azt akarja, hogy a parlament kormányzás, a melynek keretén belül vihető előre a haza ügye, megmaradjon. Ezeket a kötelességeket a többségnek vagy teljesíteni kell, vagy pedig mesterségesen is kisebbséggé kell változtatnia, mert az lehetetlen, hogy többség legyen s a többségi kötelességeket még se teljesítse. Ez a teher az, a mely

ránk háramlott, a mióta többség lettünk. A többség kötelességei közé tartozik, hogy a létező törvényeket végrehajtsa és végrehajtásukat lehetővé tegye, mindaddig, a míg oly törvényeket, a melyek elveivel ellentétesek, alkotmányos uton meg nem változtathat. A nehézség abban van, hogy midőn e kötelességet olyan téren teljesíti a függetlenségi párt, a mely összeütközik elveivel, kézzelfoghatólag ki kell domborítani, hogy ezt nem elföldadásból teszi, nem is a hatalom megtartásának okából, hanem azért, mert kötelessége a hazát óvni attól, hogy hazaellenes és törvénytörő hatalom kekedjék ismét felül és mert kötelessége a helyzetet fölhasználni arra, hogy a nemzetet minden tekintetben megerősítse, körüljárja és képesebbé tegye arra, hogy megvalósítsa a soha ki nem halható nemzeti vágyódásokat. (Lelkes éljenzés) Főadatunk tehát, hogy a kormányzást a meglévő alapon addig, a míg ez meg nem változtatható, lehetővé tegyük a nemzeti eszmékkel telített kormány számára, de úgy, hogy a függetlenségi párt elveiről soha egy percig le ne mondjon, hogy törkevései mindig nyilvánvalóak legyenek és hogy ne legyen ebben az országban egyetlen jóhiszemű ember sem, a ki azt mondhatná, hogy ime, a függetlenségi párt megelégedett arról, hogy neki kötelessége az országot a függetlenségi eszre megvalósítása felé vezetni. (Lelkes éljenzés.) Ebben rejlik a nehézség, ez az igen nehéz helyzet, a melyben a függetlenségi párt van.

Mindig meg fogom találni a módját annak, miképpen lehet a többség kötelességeit teljesíteni és e mellett a függetlenségi elveket föntartani úgy hogy e felől soha, egy percig se legyen kétségben az ország! (Igaz! Úgy van!) Bebizonyítottam ezt akkor, midőn a koalíció föntartásának feltétele ül kötöttem ki, hogy minden párt a maga elveit teljes mértékben föntarthassa, bebizonyítottam akkor, a mikor a koalíció kormányra lépésének feltételül kötöttem, hogy minden párt minisztere, teljes épességében tarthatja fenn és hirdetheti pártjának elveit, bebizonyítottam ezt, valahányszor a miniszteri székből, ugyanazokat az elveket hirdetem, a melyeket az ellenzék padjairól vallot-

tam és bebizonyítottam azzal, hogy teljes alattvalói hódolattal, mint a hogy a magyar ember királyával szokott beszélni, előadtam ezeket az elveket magának az alkotmányos uralkodónak is, abban az erős meggyőződésben, hogy ez elvek dialálaban lehető főit az uralkodó ház legerősebb támasza nehéz viszonyok között, a melyeket a nemzetiségi surlódások minden irányban teremtenek. (Élénk helyeslés.)

Hiszem és meg vagyok arról győződve, hogy ti képesek vagytok arra a nagy kötelességteljesítésre, a mely a függetlenségi pártra vár és nem fogjátok követni ama keveseknek példáját, akik iránt szintén atyai szeretettel viseltetem, a kik közül többen érezték atyai kezemnek melegségét (Igaz! Úgy van! Főkiáltások: Nagyon is!) s a kik mégis elhagytak engemet és elhagyták a pártot mai nehéz helyzetében. De elegen maradtunk arra, hogy teljesíthessük kötelességünket. (Lelkes éljenzés.) Azok, a kik itt vannak és azok, a kik velem éreznek, tudják, hogy a függetlenségi elvek megvalósítása belátható időn belül attól függ, hogy a függetlenségi párt miként állja ki azt az erőpróbát, a melyet a helyzet rá-mért. Ha engem követtek, ki fogja állani a párt ezt az erőpróbát és meg fogja mutatni, hogy elvtagadás nélkül, az elveknél éppen olyan világos hirdetésével mint a hogyan az ellenzék tette, fogja a nemzetet természetesen, hogy a körülményekhez mérten, mert másképpen nem lehet előre és mindig csak előre vetheti a függetlenségi elvek útját. (Hosszantartó éljenzés és taps) Mi nehéz munkánkban előre fogunk haladni. Ha körül tekintünk látjuk, hogy ezt már eddig is tettük. A függetlenségi pártunk nagy dádala az, hogy az osztrák kormány is elfogadta a magyar államügy olyan ki-domborítását, a melyenhez hasonló egyetlen egy kötésben sem volt negyven év óta és igen figyelemre méltó hogy ez eredmény kivívásában a hatvan éves miniszterek éppen olyan erővel működtek közre, mintha mindnyájan függetlenségi lettek volna. (Élénk helyeslés.) Ez a példa mutatja, miképp lehet a függetlenségi eszmét lassankint meghonosítani azoknál is, a kik nem a mi utonkon ha-

ladnak és ha fáradhatatlan munkával, önzetlen hazafisággal, bölcs mérséklettel, de törhetetlen szilárdsággal haladunk a magunk utján, a mi eszméink tért hódítanak.

A mai erőpróbát álljuk ki, tisztelt barátaim Bizonyítsuk be, hogy a függetlenségi párt tud is, akar is dolgozni és eredményeket érni el, nemcsak elveket hirdetni. Tud komoly lenni és ha alkalmazkodnia kell is létező törvényekhez, alkalmazkodásával nem rombolja le azt az oltárt, a melyen áldoz, nem homályosítja el magasztos ideáljainak fényét, mert van benne elég erő, hogy mérsékelt legyen, elég öntudat, hogy kártartó legyen és elég elhatározás hogy ne törődjék a rágalommal, hanem teljesítve kötelességét, saját lelkiismerete nyu almában és a haza javában találja meg jutalmát. (Hosszantartó élénk éljenzés és taps) Ha így haladunk kijelölt utakon meg fog valósulni az a remény, hogy a kormányképes függetlenségi párt saját elvei megvalósításával veheti át alkotmányos uton az ország kormányzását, a mikor édes hazánk boldog, szabad, független és virágo lesz és a magyar király hatalmas, mint eddig soha sem. (Szünni nem akaró lelkes éljenzés és taps.)

## Még egyszer a „Kossuth-utca” tönkretetele.

A Kossuth-utca tönkretetele cím alatt írt feljajdulásomra, melyet minden mellékel nélkül közérdekből írtam meg, a kifogásait szabályozás tervezője, a városi mérnök ur válaszolt. Váaszában csak egy körülményt bizonyítgat, hogy „eses van”, mert az arok alsó részén való buktatónál a fenék 0.32 m. el leszállított és a víz most is a hidót a buktató felé és nem vissza fele folyik. Ennek igazságát nem vitatom, de ha a mérnök ur a teljes igazágot akarta volna kideríteni, azt is megírhatta volna, hogy hát a hidónál mennyivel szállította le a fenéket? csak e két adat összehasonlítása után lehetett volna konstatalni, hogy javult-e a helyzet vagy rosszabbodott? neki van e igazsága vagy nem?

De az én felszólalásom nem egyedül az esés hányára szorított, hanem a járó kelők testi épességét veszélyeztető nyit arok letesítése és a közkölttség-n emelt hidak ellen irányult, melyeket ha ott talált volna a mérnök ur eltavóításuk mikéntje kepezhetné volna ambicióját, nem pedig minden ok nélkül való letesítések.

Azzal indokolja cafoló mérnök ur a szabályozás ilyen való keresztülvitelét, hogy „megoldást kellett ke-

resni arra, hogy az ottani lakosok telkére és udvarába s természetesen pincéibe a nagy eszések alkalmával a víz be ne rontson és más megoldás nem volt található.

Ez az indoklás el nem fogadható. Régióta ismerem az itteni állapotokat, de az ottani lakosok részéről a mérnök ur által felhozott panaszt hangzatosabban sem a képviselőtestület gyűlésein, sem a sajtóban nem hallottam; nem tudok róla, hogy az ott lakók csak egyszer is kérték volna e tárgyban a város segítségét, de nem is kérték, mert hisz az elárasztás veszedelme — legfeljebb fél órára — csak a hid közelében fekvő 1—2 házat fenyegeti és a legegyszerűbb megoldás oly kézenfekvő, mint a Columbus-tojás, hogy ellene a város segítségét kérni eszébe sem juthatott senkinek a telektulajdonosok közül, hisz csak a kapubejárót kellett volna kinek kinek ivalkuan 10—20 emre felemelni, a mi nem sok értelmet, sem nagy költséget nem kívánt volna és mindörökké meg lett volna mentve a víztől anélkül hogy az utca szépségét és nem kevés közvagyonát áldozatul kellett volna hozni.

De nem is érte el a szabályozás a mérnök ur által kitűzött célt, mert hisz az árok megépítése után, de még a villamos vezeték oszlopainak leásása és a hidacsok felrakása előtt, a mikor tehát a víznek teljes szabad lefolyása volt, esett, nem is tudnag, de normális záporosd alkalmával csak ugy behatolt a víz az egyes udvarokra, mint a szabályozásnak nevezett országot elrontás és utca elcsufítás előtt; hogy ezután még inkább behatoljon arról gondoskodtak a becéző néven hidacsokkáknak nevezett udvarbejárók, melyek alatt a záporosónak nincs lefolyása, mert hisz nyílásuk alig van, meg most is, mikor az aljuk még tiszta, mi leszen akkor, a mikor a meder törmelékekkel megtelik.

Még egyet!... Felsőzárlásomban sárral nem dobáltam, tájékoztatásomat nem árultam el; jogos kritikát gyakoroltam, tényeket constatáltam, melyek igazságából mit sem von le az, hogy nem neveztem meg magam. Talán egy időben vagy még hamarabb, mint a mérnök ur, tanultam, hogy a lényeg soha sem a Quis... hanem mindig a... Quid; hogy ő ezt elfelejtette lehet a memoria vagy a temperamentum dolga, de az az igazságon mit sem változtat.

Figyeld.

### Szétszört milliók.

Hervadásról, enyészetről suttog az őszi szél. Miről is beszélhetne, hisz alig lát egyebet. Nincs árnyas erdő, nincs madárdal, nincs illatos virág a réten. A hosszú őszi szárazság még a patakok csergedező hangját is elnémította. Ha a csipős, hideg őszi szél eláll, csendes lesz a mező, ijesztően néma az erdő. Az erdő némaságát egy tépett ruhájú nő küzdelmes munkája törli meg. Száraz galyat szedne, de azt eltakarta a lehullott, elsárgult falevél; ágakat tördelne, de ahhoz sincs elég ereje. Az elkéséredés és a végtelen anyai szeretet végre is megtízszerezi erejét, kitartását. Estére van minél ételt főzni éhező gyermekeinek s befűteni szegényes szobáját. Mire feltűnt az égen az estéli csillag, egymás mellé simulva édesen alszanak gyermekei. Az ágy végén ülve piheni az anya napi fáradságát. A hold bevilágítja az ablakot, az édes anya végig csókolja alvó gyermekeit, gondol Amerikában levő férjére s szíve összeszorul, szeme megteklik könnyel, de hangos zokogását elfojtja az anyai szeretet, így ez a hajlék is éppen olyan csendes és szomorú, mint a mezők pusztasága.

A falu még nem pihent el; a korcsában most bucsuztatnak amerikai útjára egy korcsmai cimborát. Holnap megy, elitta mindenét, vagyonát

és becsületét itt hagyja feleségét és gyermekeit, hogy eggyel több legyen a csendes, gazdátlan hajlékok száma. A korcsma ablakán néhány szolgalegény kandikál be, hátha az áldomásból ők is kapnának. Épen ekkor megy el a korcsma előtt a falu legderekabb legénye, oda kiált a bámulóknak: „Fiúk, menjünk az iskolába az ifjusági egyesület gyűlésére!”

Az ifjusági egyesület gyűlése „Isten áldd meg a magyart” elnevelésével kezdődött.

Az első szó a tiszteletes uré volt, ki megmagyarázta, mi különbség van a becsületes ember és a gazember között. Meg is értéte mindenik, hogy miért gazember a templom és munkakerülő, aki elissza vagyonát, elhagyja hazáját, özvegyen, árván hagyja övét.

A tanító ur a „gyógynövények gyűjtéséről” a következő felolvasást tartotta:

Az édes haza földje, mely több mint ezer éven át táplálta, eltette elődeinket, minket is boldogít, ha tanulunk és dolgozunk. Nincs e hazának egyetlen barázdája, egyetlen röge se, mely ne teremne értékes növényeket. Még a gyomok között is sok van, mely mint gyógynövény értékes. Ez alkalommal csupán azon általános ismert növényeket sorolom fel, melyeknek gyökerét használják gyógyszernek.

A keserűlapu, bojtorján gyökerét köszvény és bőrbetegségek ellen orvosságnak használják. A bojtorján gyökerének vértisztító, vizelethajtó és izzasztó hatása van. A kiásott bojtorján gyökeréről a leveleket és szárat le kell vágni, földtől, piszoktól meg kell tisztogatni, a vastagabb gyökereket kettélé kell hasítani. A napon vagy fűtött szobában jól kiszáritott bojtorján gyökér értéke kgr.-kint 20 fillér.

A tarack gyökér forrázatát a mell elnyálkásodása és székrekedés ellen használják. A tarack gyökerét késő ősszel vagy kora tavasszal kell kiásni, oldalgyökereitől megtisztítani, megmosni és megszáritani. A tarack kiszédésével a kertek és szántóföldek egy káros gyomtól tisztulnak meg. A száritott tarack-gyökér értéke kgr.-kint 40 fillér.

A ziliz gyökerének gyógyító hatását a nép sok helyen ismeri, gyökeréből mellfájás és köhögés ellen teát főznek. A zilizt sokan kertekben termesztik. A kiásott, vékonyan meghámozott, darabokra hasítva jól kiszárasztott ziliz-gyökér értéke 40 f.

Erdőkben bőségesen terem a páfrány, mit a nép ördögborjának nevez. Páfrány kétféle van, ugymint a férfias páfrány és az édes gyökerű páfrány. A férfias páfrány tőkéje legkitűnőbb orvosság galandféreg és egyéb bélféreg ellen. Az édes gyökerű páfrány tőkéjéből mellfájás, köhögés és rekedtség ellen teát készítenek. A férfias páfrány tőkéjét júliustól szeptemberig, az édes gyökerű páfrány tőkéjét ősszel és tavasszal kell szedni. Az édes gyökerű páfrány levele 15—30 centiméterre nő meg, míg a férfias páfrány levele 1 méterre is megnő. Mindkét páfránynak a tőkéjét kell gyűjteni. Az apró gyökerektől és levelektől megtisztított, megszáritott férfias páfrány tőkéje kilogrammonkint 20 fillér, az édes gyökerű páfrány tőkéje 60 fillér árban értékesíthető.

A felsoroltakon kívül még van sok értékes gyógynövény, minek gyűjtésével akkor, midőn nincs más munka, jövedelemhez jutna az értelmes, szorgalmas nép. Péter Béla kolozsvári akadémiai tanár a „Vadon termő gyógynövények” című könyvében, melyet az ifjusági könyvtár részére megrendeltem, az összes gyógynövények le vannak rajzolva és írva, hogy abból bárki megismerheti a gyógynövényeket.

Sajnos, kevesen vannak még, akik vadontermő gyógynövények értékében, szétszörtan levő milliók összegyűjtésével foglalkoznak.

A tanító ur felolvasása után egy

ifju Rákosi Viktornek „Elkorhadt kerestek” című könyvéből olvasott fel. A felolvasás hatása alatt végezetül lelkesedéssel énekelték el a „Hazának rendületlenül légy hive óh magyar”-t. A mikor az ifjak kiértek az utra, a hold előbujt egy felhő mögül megvilágította az ifjak útját, kik sietve mentek haza, meg sem álltak a korcsma előtt.

A korcsmából csak éjfél után jöttek ki a részeg alakok, a hold szégyenében a felhők mögé rejtőzött és az üvöltő szél, szomorú hangján, hervadásról és enyészetről suttogott.

Szentannai Sámuel.

### Lapzárta előtt.

Budapest, november 20.

Az orsz. függetlenségi párt Thaly Kálmán elnöklete alatt kedden d. u. 6 órakor ülést tartott, melyen Hoitsy Pál alelnök indítványára kimondatott, hogy a képviselők kötelesek minden nap megjelenni a „Ház” ülésein; elnök bejelentette, hogy Olay Lajos belépett a pártba.

Ugyancsak kedden este Szappanos elnöklete alatt értekezletet tartottak a kilépett függetlenségi képviselők, melyen kimondták, hogy egyelőre nem alakítanak pártot, de a képviselőházban okvetlen megkezdik a kiegyezés és a kvóta elleni akciót.

### KÜLÖNFÉLÉK.

#### — Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy a reálisokla mellett levő szemétdombot, diszes, aranyozott vasrácsozattal veszik körül és mint a város egyik különlegességét belépti díj mellett fogják mutogatni;

mondják, hogy a villamoszlopok mellől a kiszédett kórákosokat már mind elhordták a járda mellől; mondják, hogy az utcai lámpásokat petroleum helyett holdvilággal töltötték meg;

mondják, hogy az összes hivatalokban foglalkozó dijakok beszüntetik a munkát és inkább favágással foglalkoznak, melyért mostani fizetésük kétszeresét kereshetik meg naponként;

mondják, hogy vicinális vasutunk a multkor azért késett négy órát, mert Galambfalván egy nagy darázs feküdt a sineken és azt nem akarta elgázolni;

mondják, hogy a városi közgyűlésre szóló meghívókat már a gyűlés előtt egy nappal kézbesítették; mondják, hogy városunk dobosa fizetés felemelési kérvényét benyújtotta, hogy a téli dobolásokat keztyűben végezhesse.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

— Több közleményünk valamint a tegnapi délután 3 órakor tartott városi közgyűlésről szóló tudósításunk tárgyhalmazz miatt jövő számunkra maradt; kérjük a beküldők szíves türelmét.

— A vármegye igazoló választmánya az összes megválasztott törvényhatósági bizottsági tagok közül csupán Fábián I. korondi és Tamás P. György oroszhegyi tagok megválasztását semmisítette meg; a többieket valamennyit igazolta, különösen pedig gróf Mikes János három kerületben történt választását is, melyeket Dr. Hnléder Fels. Ernő országgyűlési képviselő felebbezett meg, valamint meglebbezte virilista tagságát is, mely ügy jelenleg a közigazgatási bíróság előtt áll döntés miatt!

— Vármegyénk legközelebb a következő gyűléseket tartja: pénteken e hó 22-én az erdészeti albizottság; december 2-án az állandó választmány; 4-én a számonkérőszék; de-

cember 7-én rendes téli közgyűlés; 11-én a közigazgatási bizottság gyűlése lesz.

— Szent Erzsébet ünnepét, melyet az egész országban kegyeletesen megtartottak, városunkban is a nagy árpádkori királyné dicső emlékéhez méltóan ünnepelték meg három napon át tartott ajtóösszágokkal. Kedden délelőtt a róm. kath. templomban fényes istentisztelet volt, melyen részt vett a vármegyei hatóság Ugron Ákos főispánnal az élen, a városi hatóságok, az összes állami hatóságok, tanintézetek, magánintézetek képviselői, a helyben állomásozó tisztikar és nagyszámu ünneplő közönség.

— A székelyudvarhelyi Polgári önképző és segélyző-egylet. 1907. november hó 26 án kedden tartja ez évben első szokásos fillérestélyét az egylet nagytermében a következő műsorral: 1. Nyitány a helybeli zenekar által. 2. Megnyitó beszéd az egyleti elnök által. 3. Szavaltat előadja Nosz Ilonka. 4. Zene. 5. Felolvasást tart Vári Albert. 6. Zene. 7. „Magánének” előadja: Balla Mariska színművésznő. 8. Zene. 9. Monolog előadja: Szalkai Kornél. Tanc 12 óráig. Belépti díj ezen első estélyre kivételesen nőknek 40 fillér, uraknak 50 fillér. Rendezők: Tamás Ilka, T. Anna k. a., Fischer Ferenc r. b. elnök, ifj. Szemerjai Károly r. b. alelnök. Az estélyt kivételesen kedden tartják.

— Erdélyrészi vásárok. Csütörtökön november 21-én Alsószopor, Csákgorbor; 22-én Magyaragyzsombor; 25-én Alvinc, Gyalakuta, Gyergyóditró, Kutyfalu, Szászkezd, 27-én Kászonalitz; 29-én Oláhfalva (Szentegyház), Zabola; 30-án Medgyes, Szék. December 2-án Bethlen, Héjasfalva, Kibéd; 4-én Zilah

— A helybeli állami ipari szakiskola ifjusága f. hó 10-én Erzsébet királyné emlékére lélekemelő szép ünnepélyt rendezett. A kitűnően sikerült énekszámok és szavaltatokon kívül, nagy hatást tett a hallgatokra Spaller József tanár mély tartalmu emlékbeszéde, melyet közérdekű pedagógiai vonatkozásaiért, lapunk jövő számában egész terjedelmében közölni fogunk.

— Negyvennyolcas daliák a kolozsvári Ereklje-Muzeumban. Az „Emlenék”-ből vesszük át a következő hírt. A kolozsvári Orsz. Történelmi Ereklje-Muzeumban, a ref. egyházkerületi közgyűlés alkalmából behozta Solymossy Endre székelyudvarhelyi ref. coll. tanár, Solymossy János és Lajos honvédtisztek arcképeit és honvédségi kitüntető leveleit. Mind az arcképek, mind a levelek nagyon izléesesen kiállított rámakba vannak elhelyezve. A rámakat Székelyudvarhelyen faragta s készítette egy egyszerű székely mesterember (Salamon Kálmán, faszobrász). A kiállítás költsége rendkívül jutányos. Felemlitjük ezt a tényt azért, mert nagyon sok pénz adnak ki oly képrámákért, melyek külföldön készülnek és a melyek faragása otromba és izléstelen. Ime, önként mutatja meg a székely, mire van gyakorlati érteke, kiválóbb tehetsége és kedve. Egy ilyen tehetséges székely mesterembert folyamatos megrendeléssel kellene támogatni s alkalmat adni, hogy 15—20 székely fiut tanitson be és foglalkoztasson. (Még tanácsosabb volna, a háziipar tanítása céljából vándortanítónak alkalmazni.) A székely társaságok lelkes tagjai játszva fellelithetik a képkeret-faragászat székelyföldi iparát. Felhívjuk erre az agilis székely kamara figyelmét is.

— Szomorú dolog, sőt mélyen elkeserítő az a körülmény, hogy — mint a fővárosi lapokban állandóan regisztrálva találunk, — országgyűlési képviselőnek nagy része még most sem felel meg hivatásának, még most sem látogatja kötelességszerűleg a Ház üléseit, és e közönyével még inkább tápot ad a horvát és nem-

zetiség  
gyenge  
ország  
feszült  
parlam  
azok,  
inkább  
küzdél  
rendkiv  
gati  
közönr  
volról  
meging  
jövöre  
hozás  
mig jel  
datum  
merett  
zet me  
tüknek  
személ  
Mert  
tart, h  
rende  
a képv  
kor eg  
majd,  
ségiel  
fontos  
kormá  
is tud  
a súly  
helyez  
de a k  
megkö  
kikre  
—  
Nagy  
hazas  
17-én  
szend  
3 óra  
banat  
résztv  
—  
Társas  
5-én  
népes  
hogy  
törek  
jere  
minde  
mét  
gyűlés  
tani  
előre  
Nagys  
lésere  
osztot  
lódés  
jogosi  
—  
egylet  
pelte  
ját, n  
ben  
órako  
lyen  
szám  
den e  
fogad  
táné  
elnök  
ez al  
telt n  
erde  
töltöt  
egyese  
hono  
szoci  
társas  
nagy  
adás  
a tö  
adta  
zong  
Sanc  
Tiba  
ka p  
zajo  
Pall  
ének  
szés  
a vi  
ünne  
gelig  
gal  
—  
föld  
utas  
kat,  
állan

zetiségi képviselőknek erejüket, a mi gyengeségünkön kipróbálni. Az egész ország közvéleményét izgatott lázban, feszült idegességben tartják a magyar parlamentben lefolyó események, és azok, akik kötelességüknek fogva leginkább hivatva volnának részükét a küzdelemből kivenni, a kormányt rendkívül súlyos helyzetében támogatni, azok most is a legnagyobb közönnyel, összetett kézzel, vagy talról nézik a küzdeleket. Pedig ha megingott volna is reményük, hogy jövőre a nép bizalmából a törvényhozás tagjaivá lehessenek, mindaddig míg jelenlegi megbízatásuk tart, mandátumuk kötelezi úgy saját lelkiismeretük, mint a választók és a nemzet megnyugtatására képviselői tisztüknek legalább a közügyekben való személyes részvételükkel eleget tenni. Mert ha ez a közöny még sokáig tart, ha a pártvezéreknek mindig csak rendeletekkel és fenyegetésekkel kell a képviselőket a Házba rendelni, akkor egy szép napon arra ébredünk majd, hogy a horvátok és nemzetiségi tulsúlyban lévén, épen a legfontosabb kérdésekben leszavazzák a kormányt — és akkor a közvélemény is tudni fogja, kiktől kérje számon a súlyos mulasztásból eredő ferde helyzetet. Nem várunk áldozatokat, de a kötelességek pontos teljesítését megkövetelheti az ország azoktól, a kikre sorsát bízta.

— **Halálozás.** Baczó Istvánné szül. Nagy Róza életének 63 ik, boldog házasságának 40 ik évében f. hó 17-én délután 2 órakor jobb létre szenderült. Temetése 19-en délután 3 órakor történt a gyászházból, bánatos rokonsága és nagyszámu résztvevő közönség jelenlétében.

— **A székelykereszturi Székely Társaság** f. hó 11-én november hó 5-én Ugron Zoltán elnöke alatt népes gyűlést tartott. Elhatározta, hogy erős társadalmi szervezetté törekszik kifejlődni. A tettek mezejére lép. A székelysége érdekelt minden kérdésre kiterjeszti figyelmét s minden két heten egyszer gyűlést tart. Vidéken is megalakítani igyekszik a társaságokat, egyelőre Ujszékelyen, Siménfalván és Nagygálambfalván. Közelebbi gyűlésére előkészítéssel több kérdést osztott ki a tagok közt. Az érdeklődés nagy foku, s szép reményekre jogosít fel.

— **A székelykereszturi jótékony nőegylet** szombaton, e hó 16-án ünnepelte fennállásának 25-ik évfordulóját, mely ünnepély minden tekintetben fényesen sikerült; délelőtt 11 órakor diszközgyűlést tartottak, melyen a megjelent előkelő és nagyszámu közönség, a tárgysorozat minden egyes számát zajos tetszésével fogadott, különösen pedig Ugron Zoltán némes egyszerűséggel előadott elnöki megnyitóját. Este 8 órakor az ez alkalomra megiepő szépen díszített ugynevezett „Komlószáritót” az érdeklődő közönség zsúfolásig megtöltötte és az előadott műsor minden egyes számát frenetikus tapsaival honorálta. Szemlért Ferenc tanár „A szocializmusról”, Burger Arthur „A társadalmi hazugságokról” tartott nagyérdékű, tartalmas szabad előadást; Dr Damokos Andor alispán a töle megszokott művészi tőkéllyel adta elő a „Faust” ábrándot, melyet zongorán szépen és diszkrétén kísért Sándor Ella. Szilagyi Béla és Lukács Tihamer melodramákat, Ajvász Aranka pedig egy monologot adtak elő zajos tetszés mellett. Sándor Ilona, Pallos Dóczy és Szász Ferenc szép énekszámait is jól megérdemelt tetszésben részesültek. Városunkból és a vidékről számosan vettek részt az ünnepélyen, mely a majdnem reggelig tartott kedélyes táncmulatsággal nyert méltó befejezést.

— **Ingyen fa a szegényeknek.** A földművelésügyi miniszter leiratban utasította a kincstári erdőhatóságokat, hogy a kerületükhöz tartozó állami erdőkben, üzemtervszerűleg

kihasználására előírt hulladékfát a folyó tél folyamán mindazoknak, akik a legutolsó három év alatt erdei kihágást el nem követtek és akik szegénységüket helyhatósági bizonyítvánnyal igazolják, ingyen szolgáltatassák ki. Az ingyenes kiosztás 1908. évi április végéig tart.

— **Vasutmegnyitás.** Gyergyószentmiklósról arról értesítenek bennünket, hogy a mádélvalva — gyergyószentmiklósú vasutvonalat november 28-án, most már bizonyosan, hivatalosan megnyitják.

— **A király ajándéka.** Ő felsége a király Wekerle miniszterelnökhöz intézett legkegyelmesebb leiratában tudatja, hogy mindazon tárgyakat, melyek megdicsőült Erzsébet királynénk használatában állottak, vagy a család birtokában vannak, Erzsébet királyné örök emlékezetére a magyar nemzetnek ajándékozza, melyhez a megdicsőült királyné olyan gyöngéd szeretettel viseltetett. A muzeum címe: „Erzsébet királyné emlékmúzeum” lesz és azt a budai királyi palotának e célra kijelölt külön helyiségében rendezik be.

— **A fufang.** Kallay Tamás, a fiatal székelyföldi képviselő érdekes leleplezésről szolgált önmagáról a folyosón. A fölemelt kvóta miatt kilépett 48-as képviselőknek mondotta kárörömmel:

— Látjátok, én lefőztelek benneket. Nekem a kvóta fölemelés már nem okoz semmi gondot, sőt ellenkezőleg. Nagy csacsik voltak ti, amikor a fölemelt kvóta miatt kiléptek a pártból.

— Hogy-hogy? Mit kellett volna tennünk?

Kallai Tamás ekkor előállott az önleleplezéssel.

— Mikor én bizalmas uton — mesélte nagy aplommal — megtudtam, hogy emelni fogják a kvótát, levelet irtam kerületembe a pártelnökömmek és megkérdeztem tőle, mit csináljak, mert a kormány 11 perccel szándékozik emelni a kvótát? Erre a pártelnök egy ijedt levelet irt, hogy ez a horribilis kvóta emelés nagy baj. A választók elégedetlenek lesznek. Azt tanácsolja nekem, hogy minden eszközzel hassak közre, hogy a kormány legfőlebb nyolc perccel kvótaemelésre álljon elő. Ő e közben majd elintézi a korületben, hogy a választók bele fognak nyugodni a nyolc perccelbe.

A többit aztán gondolhatjátok. A pártelnök megoldozta a kerületet és nagynehezen sikerült a derék székelyekkel elfogadtatni a nyolc perccel fölemelt kvótát. Mikor aztán a kormány bejelentette a két perccel kvóta-emelést, leutaztam a kerületbe és elmondtam a választóknak, hogy ime emberfölötti erőfeszítéssel sikerült két perccel le szoritanom a tizenegyre tervezett kvótaemelést. A derék székelyek pedig lelkesen ünnepeltek engem és valósággal ujjongtak örömmükben a két perccel kvótafelemelés miatt. (Tréfának, anekdotának jó, de mi itt a közelben nem hallottunk róla, hogy a képviselő ur, a megyéjét, vagy választókerületét személyes megjelenésével megtisztelte volna és különben sem ismerjük a mi derék székely népünket olyan ostobának, hogy ilyen tréfának felüljön.)

— **Az első mise.** Lakatos Gáspár, ki a helybeli róm. kath. főgimnáziumban végezte középiskolai tanulmányait, az első szentmise áldozatát 1907. november 10-én mutatta be Csikszentdomokoson, ahol mint segédlelkész van állásban. Megkezdett működésére az Ur áldását kérjük.

— **Borzderes tehenek a székely kigazdák.** A földművelésügyi miniszter megbízta Koós Mihályt a székely kirendeltség vezetőjét, hogy Lickl allattenyésztési felügyelővel a

székely kigazdák közt való kiosztás végett borzderes teheneket vásároljanak és a menyiben lehet e vásárlást azokon a hazai vidékeken végezzék, a hol a takarmányhiány miatt a gazdák jószágai egy részét kénytelenek eladni. Csak ha az így beszerzett mennyiség is kevésnek mutatkozik, akkor vásároljanak tovább tenyésztésre alkalmas anyagot.

Kiadja: Betegh Pál és Társa újságkiadó intézete.

## Várandós állapotban

lévő anyáknak nincs jobb barátjuk, mint a SCOTT-féle Emulsió. Testi gyengeség és bágyadság ha kinozza őket, úgy a SCOTT-féle Emulsió épp oly csodálatos, mint kielégítő hatással van.

## Uj erőt és uj életkedvet

kölesönöz a SCOTT, mintha varázslattal lenne. De még több örömet okoz a szülőknak, ha a csecsemő megszületik, mert egészséges színében és erős formáiban a szülők különösen gyönyörködnek. Ez onnan van, mert az anya által bevett SCOTT-féle Emulsió a gyermeket is táplálja s erősítette, szóval mindkettőre a legkellemebb hatást gyakorolta.

**Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 f**

Kapható a gyógyszerárakban.

**Eladó** a Malom-utca 10. szám alatti belső telek két új és ujonnan javított kényelmes lakással. Értekezhetni ugyanott Blájer Balázs tanítóval.

5039—907. tlkvi sz.

## Árverési hirdetmény kivonat.

A székelykereszturi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr Viola Sándor végrehajthatóan Gyarmathy Zsigmond végrehajtást szenvedő elleni 35 K 80 fillér tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék (a székelykereszturi kir. járásbíró) területén levő az alsóboldogfalvi 2 sz. tjkvben foglalt 1|1. 2|1. hrsz. ingatlanra 604 korona ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1907. évi december hó 6. napján délelőtt 9 órakor Alsóboldogfalva községében megállapított nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42 §-ában jelzett arfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíró-

ságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt a szolgáltatni.

Kir. járásbíró, mint tlkvi hatóság. Székelykereszturt, 1907. augusztus hó 30.

VERESS, kir. járásbíró.

692—907. szám vhtó.

## ÁRVERÉSI HIRDETMEY.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székelykereszturi kir. járásbírósnak 1907. évi V. 284|1. számú végzése következtében Dr Viola Sándor székelykereszturi ügyvéd által képviselt Gerlach et Söhne budapesti cég javára Nagy Miklós és neje székelykereszturi lakosok ellen 216 K 23 f s jár. erejéig 1907. évi július hó 9-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 614 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 1 sertés, 1 bicikli, 1 varrógép, 26 pár cipő, 1 pár csizma, 1 munkatartó szekrény, ágyneműek és házi butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelykereszturi királyi járásbíró 1907. évi V. 454|4 számú végzése folytán 216 K 23 f tőkekövetelés, ennek 1907. évi március hó 29-ik napjától járó 6 százalékos kamatai, egyharmad százalékos váltódíj és eddig összesen 86 K 60 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Székelykereszturon alperesek lakásán leendő megtartására 1907. évi december hó második napjának délelőtti kilenc órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozik ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsárán alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik. Kelt Székelykereszturt 1907. évi november 13-án.

SZALONTAI ALBERT kir. bír. végrehajtó,

5652—907. szb. sz.

## Pályázati hirdetmény.

A székelykereszturi járáshoz tartozó *futfalvi körjegyzői állásra* pályázatot hirdetek.

Ezen állás az alábbi javadalma-zással van egybekötve.

Fizetés: 1600 korona, lakbér 100 korona, fuvarátalány 160 korona, irodaiátalány 160 korona, körjegyzői levélhordó fizetés 160 korona.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni o hajtják, hogy szabályszerűen felszerelt *pályázati kérvényeiket* folyó évi november hó 30-ig hozzám adják be, mert a később érkező kérvényeket figyelembe nem fogom venni.

Székelykereszturt, 1907. nov. 11.

GÁLFFY KÁLMÁN, főszolgabíró.

## Az Agrár takarékpénztár r. t.

### Marosvásárhelyt

székelyudvarhelyi, székelykereszturi parajdi fiókiintézetei

elfogadnak ezidőszert takarékbetéteket

### 5 százalékos kamatozás mellett

a 10 százalékos tőkekamat adót az intézet sajátjából fizeti. A kamatokat a betét napjától a kivét napjáig számítja.

Székelyudvarhely, 1907. november 20-án.

Az igazgatóság.

A KOSSUTH FERENC által alapított  
**HAZAI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

udvarhelyvármegyei és Székelyudvarhely városi főképviselete **Betegh Pál és Társa** cégnél Kossuth-utca 31. sz. a. van  
 Ügynökségek vármegyeszerte. Elfogad tűz-, jég-, élet- és járadékbiztosításokat. Elsőrendű hazai intézmény.

Baross, Borszéki és Kászoni vizek

## A közönség figyelmébe.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy újonnan bevezettem üzletembe nagy választékban a

### gyermek-kocsikat

üveg, porcellán és ajándék tárgyakat nagy választékban. Ugy hogy az minden igényeknek megfelelő legyen. Egyttal felhívom becses figyelmét mindig friss és jó minőségű fűszeráru osztályomra is és kérem szükség esetén szives pártfogásukat

teljes tisztelettel

**SZENTPÉTERY GERGELY.**

**Csemegeszőlő** (legfinomabb muskotály) olesó napi áron állandóan friss minőségben kapható.

Mindig friss fűszerárak

éprákma készítés!

Ablaküveges

## Eladó épületes bel- telkek

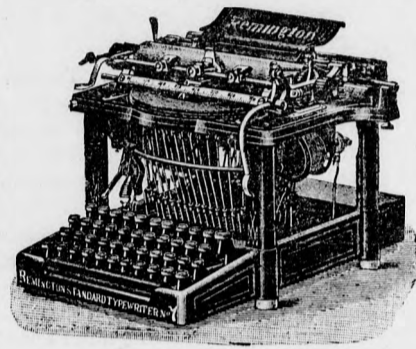
Székelyudvarhelyt, Báthory-utca 2. szám alatt egy 4 szoba, konyha, kamra, mo-ó haz, pince, valamint egy 2 szoba, konyha, kamra, pince, istálló, kocsiszin és más hozzátartozókból álló beltelkek örök áron eladók.

— *A jövő körzője!* Szénásy Bela magyar gyártmányu új szabadalmazott fejes körzői a legjobbak. Kapható: **Betegh Pál és Társa** könyv-, papir-, író- és rajzszerszerkereskedésében Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 31. sz. a.

Világhírűek az eredeti

## Remington Standard írógépek!

Hivatalokban, ügyvédek és kereskedőknél évek óta használatban. Igen kényelmes havi részletfizetésre is szállítjuk.



Bemutatjuk működésben országos szerte bárhol levélbeni megkeresésre, saját költségünkre és minden vételkötelezettség nélkül, vétel esetén pedig az egyszerű beoktatást 2-3 óra alatt díjmentesen teljesítjük.

*Árjegyzék ingyen és bérmentve!*

Glogowski és Társa Budapest, VI., Andrassy-ut 12.

Fiók Temesvár, Zápolya-utca 5., főképviselet Székelyudvarhelyt, Kossuth-u. 31.

Ezen formuláré lementendő és beküldendő hozzánk azáltal, aki írógépünk díjmentes bemutatását kívánja.

T. Glogowski és Társa cégnek

Budapest, VI., Andrassy-ut 12.

Beleegyezem, hogy egy darab Remington-írógépet saját költségére nálam esetleg vétel céljából vételkötelezettségem nélkül bemutasson.

Ket.....

aláírás.

Székelyföldi főképviselet, hol a Remington Standard írógép működésben megtekinthető s minden írógépkellék eredeti árakban kapható: **Betegh Pál és Társa** könyvkereskedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth Lajos utca 31 szám.

## HÖLGYEIM!

Csak egyszer, próbaképpen rendeljék meg a csodahatásu szépítő szert, a dr. Biró-féle **HAVASI GYOPÁR-CRÉMET**, és meg fognak róla győződni, hogy ezen csodaszert azonnal eltávolít szeplőt, májfoltot, mindenféle tisztálanságot az arcról és a bőrnek gyönyörű üdéséget, fiataloságot kölcsönöz. Nagy tégely 1 korona, próbatégy 70 fillér.

Verszegénység, étvágytalanság, idegesség gyógyítására a leghatásosabb készítmény a dr. Biró-féle **TOKAJI CHINA-VASBOR**. Rendkívül kellemes ízű, erő-it, tisztítja a vért. 1 üveg ára 2 kor. 40 fillér.

### „ARANYHARMAT.”

A legdivatosabb hajszínt, a szép aranyzóke haját lehet használatba által megszerezni. E szer teljesen ártalmatlan úgy a hajra, mint az általános egészségre. Nem fest! Nem piszkít! Egy üveg ára 3 K. Mindezekből főraktár: WOLF gyógyszerész Kozolovsvár. Székelyudvarhelyben kapható: NAGYSOLYOSI KONCZ ÁRMIN „Oroszlán” gyógyszerészárban és SOLYMOSSY-féle gyógyszerészárban.

## Mümalom megnyitás!!!

Ezennel értesitem a t. közönséget, hogy mümalomomat az előzőleg megjelent hirdetésemben említett módon, minden kiválósnak megfelelően felszerelve, megindítva a forgalomnak átadtam.

Malmomban mindenféle gabona öröltetik.

Örlés előtt a buzát otthon megmosni is felesleges, meri a „Progress és hántogép” azt az örlés előtt, akármilyen uszkös is legyen, teljesen kitisztítja.

Egyben kérem a t. örlés közönséget, hogy minden zsák buza mellé meg 2 üres zsákot is hozzon, melyekben a 2-éle lisztet és a kópát is betehesse Biztosítom előre is a t. közönséget, hogy malmom produkcióival minden tekintetben meg lesz elégedve.

Szives pártfogást és tanogatást kérve és remélve vagyok

Tisztelettel:

**FÁBIÁN JÓZSEF.**

Nyomatott Betegh Pál és Társa könyvnyomato művezetében Székelyudvarhelyt 1907.

